Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 31-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, MARCH 31, 1982 No. 60. VOL. LXXXIX.

МОЛОДЬ В НЮ ЙОРКУ ДЕМОНСТРУВАЛА В ОБОРОНІ ШУХЕВИЧА

Ню Йорк, Н. Й. — Як повідомляє пресове агентство Ройтерс з суботи, 27-го березня ц.р., група сімох молодих українських чоловіків і жінок, з викликами „Свобода Україні", вдерлася до бюра совєтського інформаційного агенства ТАСС при Об'єднаних Націях і домагалася звільнення українських політичних в'язнів. Після 20-хвилинного перебування в бюрах ТАСС-у групу усунула сторожа Об'єднаних Націй.

Роня Стойко-Лозинська, член групи, відчитала репортерам заяву, кажучи, що група вимагала також зустрічі з генеральним секретарем ОН Хавіє Перез де Куєяром з метою представити йому нелюдське трактування українського політичного в'язня Юрія Шухевича. Вона заявила, що Шухевич, який має тепер 49 років, перебуває останніх 30 років в совєтських таборах примусової праці.

З памфлетів, роздаваних демонстрантами, кореспонденти довідалися, що Ю. Шухевич — це український патріот, який відмовився засудити свого батька, Романа Шухевича, про якого сказано, що він був командиром повстанської армії, яка боролася проти нацистів і Червоної армії під час Другої світової війни.

У вересні минулого року Палата Репрезентантів вимагала від президента Роналда Реґена, щоб він інтервеніював в справі Ю. Шухевича, який терпить від серйозної недуги, і якому совєти повинні дати дозвіл на виїзд з родиною до країни його власного вибору.

Згадану акцію було переведено у зв'язку з проголошеною раніше демонстрацією в обороні Ю. Шухевича, що її влаштувало тут Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського. Преса, радіо і телевізія звітували коротко про ці акції.

Збільшується гурт дослідників великого голоду

Кеймбридж, Масс.(ФКУ) — Досліди та студіювання жахіть штучно створеного Москвою голоду в Україні 1933 року, з метою приготовити ряд публікацій про ту апокаліптичну трагедію, ведуться в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету наполегливо й дбайливо.

Весь проєкт очолює д-р Роберт Конквест з Інституту Гувера при співпраці д-ра Джеймса Мейса. Ширший науковий апарат творять теж кілька наукових співробітників УНІГУ, в тому й спеціяліст-демограф С. Максудов.

До того гурта дослідників включено теж Юрія Головінського, який зголосив свою готовість співпрацювати з д-ром Мейсом.

Юрій Головінський — докторант історії в університеті Вірджінії, був теж студентом Гарвардської літньої школи українїстики в 1973 році. Батько Юрка — д-р Іван Головінський, професор Ратгерського університету, активний учасник наукових засідань Постійної Конференції Українських Студій в Гарвардському університеті.

Проєкт, як відомо, фінансують спільно ФКУ і УНСоюз.

Помер д-р Роман Клюфас

Ню Йорк, Н. Й. — Вночі з неділі на понеділок, 28-29-го березня, в одному із шпиталів у Ню Джерзі помер д-р Роман Клюфас.

Уроджений 1904 року в Самборі, закінчив факультет права, а відтак був конципієнтом у відомого українського галицького політика д-ра Корнила Трояна. Після прибуття до ЗСА д-р Клюфас працював довгі роки тут в канцелярії УККА, був довголітнім секретарем ОДВУ та виконував різні інші завдання в українському націоналістичному русі з рамени ОУН. Він був членом 361-го Відділу УНС „Дністер", де виконував різні функції в Управі.

Панахида відбудеться в середу, 31-го березня, в похоронному заведенні Петра Яреми, а похорон в четвер, 1-го квітня, з церкви св. Юра на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку.

ВІДЗНАЧЕНО УКРАЇНСЬКУ ЗБІРКУ

Клівленд, Огайо. — В днях 12-14-го березня ц.р. відбулась тут філателістична виставка „Марч парті". На цій виставці 120-сторінкова збірка Андрія Даріяна Сольчаника „Математично-природничі науки та технологія з українськими пов'язаннями" одержала дві нагороди — срібну та найкращу в клясі тематичної філателії.

Зміни цін за оголошення у виданнях УНС

З уваги на підвишку поштової оплати (понад 100 відсотків) за висилку „Свободи" і „Українського Тижневика", як також з огляду на поважний зріст цін на папір й інших друкарських матеріялів. Адміністрація „Свободи" примушена піднести ціни за оголошення, які будуть зобов'язувати від 1-го квітня ц.р., а саме:

Один інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяку — 6 долярів; за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, продаж домів тощо) — 10 дол.; Оголошення на 8 шпальт, без огляду на зміст — по 10 долярів за інч.

Якщо до оголошення долучена фотознімка, кошти оголошення збільшуються за репродукцію фотознімки: на одну шпальту — 8 долярів; на дві — 10 і на 3 шпальти — 12 долярів.

Зміст оголошення мусить бути присланий до Адміністрації „Свободи" принаймні два дні перед появою числа з оголошенням. Телефонічно Адміністрація прийматиме оголошення тільки в наглих випадках.

З огляду на інший розмір „Українського Тижневика", ціни оголошень у цьому недільному виданні встановлені:

Один інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки — 6 долярів; за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестивалі, пікніки, бенкети, банки, продаж реальности й інші — 10 долярів. Оголошення на чергове недільне видання мусить вплинути до Адміністрації в понеділок, тобто на початку тижня.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНСОЮЗУ ЗАКІНЧИЛА ПЕРЕВІРКУ

Джерзі Сиcті. Н. Дж. — Як уже інформовано, Контрольна Комісія УНСоюзу впродовж минулого тижня перевела останню перед Конвенцією перевірку майна і діловодства цієї організації, закінчивши контролю в п'ятницю, 26-го березня ц.р. Контрольна Комісія працює в складі: мґр Іван Геврик, голова, д-р Богдан Футей, проф. Іван Телюк, о. протопресвітер Степан Біляк і проф. д-р Богдан Гнатюк.

На закінчення перевірки Контрольна Комісія відбула спільне засідання із затрудненими в Головній Канцелярії членами Екзекутиви: головним предсідником д-ром Іваном Флисом, головним секретарем Володимиром Сохановм, головним касиром Уляною Дячук і головним організатором Василем Оріховським.

Ствердження і заклик Контрольної Комісії будуть згодом опубліковані у „Свободі" і „Українському Тижневику".

ЗСА вимагають від Японії дозброєння

Токі, Японія. — Секретар оборони ЗСА, Каспар Вайнберґер, після дводенного перебування в Японії, відлетів до Південної Кореї. В Токіо він відбув вичерпні розмови з прем'єром японського уряду Зенко Сузукі, міністром закордонних справ Йошіо Сакуравчі і директором усіх збройних сил Японії, які дотепер мають виключно внутрішньо-оборонний характер, Сойчіро Іто.

Вайнберґер з'ясував керівникам японської політики становище американського уряду в справах оборони Далекого Сходу перед совєтською загрозою та висунув в імені американського уряду вимогу до японців, щоб вони дозброїлися та перебрали на себе значну частину оборони того обширу. Вашінгтон вимагає, щоб впродовж 1980 років Японія дозброїлася до тої міри, щоб могла 1990 року перебрати на себе повну оборону своєї території та своїх берегів і морських просторів у відстані 1,000 миль від берегів Японії. Крім розмов з провідними японськими діячами Вайнберґер звернувся до японського народу з апелем, щоб японський нарід взяв на себе оборону своєї батьківщини. ЗСА, як сказав В Вайнберґер, не плянують забирати свої війська з терену Японії, бо до цього вони зобов'язалися відповідними міжнародними договорами і на прохання японського уряду.

Вайнберґер підкреслив, що в американському суспільстві та в Конґресі поширюється занепокоєння з приводу відставання Японії в обороні власної території і вод. Він заявив, що коли і надалі японці занедбуватимуть ту справу, то Конґрес ЗСА може ухвалити закони про обмеження японського імпорту до ЗСА та про скорочення торговельного обороту з тією країною. Так само зросте тиск за відкликанням американських військ з Японії. Командування американських збройних сил плянує створення зовсім нової стратегічної ситуації в обширі Тихого океану. Згідно з американським пляном японці повинні боронити своїх вод і своїх берегів, а крім цього водні простори аж до важливого під стратегічним оглядом острова Ґуам і Філіппін, створити відповідну силу для заблькування входу до Японського моря та виходів з порту Владивосток та пов'язатися з американською обороною в дальших обширах.

Дотепер запляновані витрати японського бюджету на оборонні цілі є дуже низькі, бо в новому бюджеті на 1982 рік, який починається 1-го квітнка 1982 року, загальна сума на оборону є тільки 11,75 більйона долярів.

Соціял-демократи здобули чергову перемогу в Ґлезґо

Ґлезґо, Шотляндія. — Все суспільство Англії, а в першу чергу її політичний світ, очікували на вислід додаткових парляментарних виборів в Ґлезґо, які мали бути показником загальних настроїв. В тих виборах переміг лідер нової, заложеної рік тому, соціял-демократичної партії, Рой Дженкінс.

До виборів станули кандидати: Джералд Малон, консерватист, Дейвид Вайзмен, лейборист, Джордж Леслі, представник шотляндських сепаратистів, і Дженкінс. Досі виборча округа Гіллгед, де відбувалися вибори, висилала здебільшого консервативного депутата, але сучасна господарська політика консервативного уряду Марґарети Тачер викликує загальне невдоволення й тому лейбористи сподівалися своєї перемоги. Одначе киндадит лейбористів вийшов третім з 7,846 голосами, його випередив консервативний кандидат, який дістав 8,068 голосів, але найбільше голосів дістав соціял-демократ Дженкінс, бо аж 10,106 голосів. Кандидат шотляндських сепаратистів дістав 3,416 голосів.

Вислід виборів в окрузі Гіллгед в Ґлезґо вважають в Англії найважливішим, бо він виразно вказує на можливість перемоги соціял-демократів в слідуючих виборах і перебрання ними уряду. Лейбор партія, яка була досі головною опозиційною партією й розчислала на свою перемогу, зазнала такого великого спаду популярности серед населення Англії, що тільки якісь вийняткові випадки можуть привернути її попередню ролю.

Соціял-демократи, які йдуть у виборчому альянсі з партією англійських лібералів, є типовою західньоевропейською центристською партією, яка кладе наголос на соціяльні й економічні реформи, узгляднює постуляти соціяльної справедливости, піднош
ення добробуту загалу населення, зокрема його нижчих верств, а в закордонній політиці зберігає традиційні, випробовані напрямні англійської політики. Після перемоги Дженкінса соціял-демократи мають 29 депутатів у парляменті, що на короткий час існування партії вважають дуже багато. Велика частина тих депутатів вийшла з Лейбор партії разом з численними її провідними діячами, які не погоджуються зі скрайньо лівими позиціями більшости тієї партії.

На випадок виборчої перемоги коаліції соцоял-демократів і лібералів Дженкінс творив би новий уряд і перебрав би пост його прем'єра. Дженкінс — відома особистість в англійській політиці. в уряді Лейбор партії він мав важливий ресорт скарбу, а відтак був керівником системи Европейського спільного ринку. Його перемога в сильній консервативній виборчій окрузі, де від 1918 року аж дотепер завжди виходив консервативний кандидат, є показником великого пересунення голосів від консервативної партії.

Королева Єлисавета проголосить нову конституцію Канади

Оттава, Канада. — Федеральний уряд Канади та всі інші урядові установи, як і громадськість Канади, приготовляють як найбільш урочисте проголошення нової, власної конституції Канади. Досі за конституцію правив Північноамериканський акт з 1867 року, наданий ще за королеви Вікторії. Нову конституцію проклямує королева Англії Єлисавета II, яка прибуде з великим почотом і частиною родини до Оттави.

Проклямацію нової конституції заплянована на другу половину квітня ц.р. Публічна опінія Канади виявляє найбільше задоволення з приводу переборення усіх труднощів, які були на дорозі до схвалення власної конституції, але одночасно з тим різні політичні чинники заявляють, що нова конституція не розв'язала всіх існуючих конфліктів і суперечностей. На багатьох відтинках боротьба між різними елементами Канади триватиме далі. Головний директор федеральної Комісії офіційних мов, Макс Ялден, висловив думку, що боротьба різних меншостей за свої мовні й культурні права, триватиме далі.

Боротьба ця концентруватиметься довкола двох центральних проблем того відтинку: мовні англо-французькі відносини та намагання національно-культурних меншостей добитися перетворення канадського суспільства в багатокультурне. В справах англо-французької двомовности дотеперішні легальні постанови є виразні та ясні, є вони також виразними в новій конституції. Справи багатокультурности канадського суспільства залишають багато недоговореного, а найбільше бракує їм екзекутивних законів і розпорядків, які не тільки декларували б той принцип, але й доручували б консеквентно проводити його в життя. На цьому відтинку українських громадян Канади, а також громадян інших національнокультурних груп чекає ще довга боротьба.

Окремою справою, яка приноситиме чимало клопотів і не раз загрожуватиме самому існуванню Канади в її теперішньому виді є акції французьких сепаратистів в провінції Квебек. Та група послідовно змагає до виходу провінції з Канади й робить безперервні заходи в цьому напрямі. Два тижні тому заключено договір між стейтом Ню Йорк і провінцією Квебек в справі постачання електроенергії з Гайдро-Квебек до стейту Ню Йорк і сепаратисти цей, як і інші такі випадки, використовують для своєї цілі, тобто для пропаґування виходу Квебеку зі складу Канади.

ПРОТЕСТИ В ПОЛЬЩІ НЕ ВТИХАЮТЬ

Варшава, Польща. — пресові аґентства інформують з варшави, що протести у Польщі у зв'язку з розв'язанням вільної профспілки журналістів, яка підтримувала профспілку „Солідарність" і створення на її місці Асоціяції журналістів Польської Народної Републіки, тривають, а навіть поширюються.

Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що в кінці минулого тижня 50 польських журналістів поширили відкритого листа, надісланого ними на адресу газети „Жиціє Варшави", у якому вони протестують проти вміщування уряду, а зглядно Військової ради національного спасіння, до профспілкових проблем і накидування робітникам пера своєї думки. У протесті підкреслюється, що теперішня Асоціяція не може віддзеркалювати поглядів усіх журналістів хочби тому, що вона повністю погоджується з теперішнім воєнним станом і підтримує уряд й компартію в усіх їхніх потягненнях. Закордонні кореспонденти відмічують, що на адресу нової Асоціяції журналістів і польських щоденників напливають також протести закордонних журналістичних спілок і діячів культури.

Як відомо, прем'єр-міністер Войцех Ярузільскі заявив минулої п'ятниці кореспондентові газети „Трибуна Люду", що в соціялістичній Польщі не можуть існувати профспілки чи інші організації, які заперечують політику уряду чи відбирають право для Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії встрявати у суспільне життя народу.

Крім того, аґентство Ройтерса інформує, що військовий суд, засудив Патриціюша Космоского з місцевости Бєльско-Бяла аж на шість років ув'язнення за „антидержавну", а властиво за профспілкову діяльність та заходи в користь ув'язнених та інтернованих членів „Солідарности". Польське аґентство ПАП подало, що прокуратура далі „проводить енерґічне слідство" проти порушення законів і приписів воєнного стану. Прокуратор домагався для Космовського вісім років ув'язненння. Від 13-го грудня минулого року, тобто від проголошення воєнного стану в Польщі, понад 500 профспілкових діячів були обвинувачені у „державній зраді", або „антидержавній пропаґанді" і засуджені на різні реченці ув'язнення.

У повідомленні з Відня, Австрія, говориться, що там вибрали волю два спортовці польської гокейової дружини — 24-річний Анджей Малисяк і 22-річний Боґуслав Май. Обидва спортовці попросили права політичного азилю у Західній Німеччині, або в Австрії.

У світі

В СОВЄТСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ ВІДБУВСЯ великий пропаґандивний показ з метою застрашування країн Заходу, а в першу чергу ЗСА. Генерал-полковник Ніколай Червов і член ЦК КПСС Валентин Фалін дискутували над справою совєтських ракет й інших форм зброєнь у світі. Обидва вони, один з політичної точки зору, а другий з військової обґрунтували політику Москви, яка неймовірною розбудовою зброєнь намагається змусити держави Західньої Европи, ЗСА та інші до поступок. Генерал Червов заявив, що Совєтський Союз є в силі втримати ту перевагу в зброї, яку він осягнув тепер. Він заявив, що совєтський уряд і командування збройних сил негайно вирівняють ті додаткові зброєння, що їх доконали б ЗСА та їхні союзники. Погрози Фаліна, який є заступником керівника Інформаційного сектора в ЦК партії, пішли ще далі. Він заявив, що совєтський уряд за допомогою комуністичної партії зуміє не лише втримати на відповідному рівні збройну готовість, але також створити таку політичну атмосферу серед суспільства Заходу, що всі зусилля їхніх урядів будуть зведені нанівець.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР КОМУНІСТИЧНОЇ партії В'єтнаму Лє Дуан на щорічній конференції партії в Ганою скритикував дотеперішні недоліки й неуспіхи тієї партії та комуністичного уряду В'єтнаму. Лє Дуан сказав: „Наша партія стоїть перед численними гострими проблемами. Ці недоліки й помилки партії та уряду є в однаковій мірі на державному рівні, як і по малих осередках. Наш національний валовий продукт зовсім не в силі задоволити консумпційних потреб нашого суспільства. В нас бракує харчів, одягу, різних матеріялів і того всього, що є конче потрібне до життя". Після виступу Лє Дуана відбулися виступи низових членів комуністичної партії. Більшість виступаючих не була приготована на таку гостру критику й згідно з комуністичними звичаями розхвалювала партію і політику комуністичного уряду.

ПІДБАДЬОРЕНІ СВОЇМ УСПІХОМ В УБИВСТВІ трьох англійських вояків у Белфасті на одній з головних вулиць того міста, терористи з ІРА вбили на вулиці другого великого міста провінції Олстеру, Лондодеррі, поліційного інспектора Нормана Дадді. Інспектор Дадді вийшов із церкви, де він брав участь у Богослуженні й у дорозі додому терористи засипали його кулями. Він є 165 жертвою серед поліції Олстеру, яка впала з рук ірляндських терористів.

УРЯД ЗСА ПРОКЛЯМУВАВ ОФІЦІЙНО приступлення ЗСА до участи в міжнародному корпусі, який утримуватиме лад і порядок частини Синайського півострова та безпеку ізраїльсько-єгипетського кордону. Повідомляючи про це, державний секретар Александер Гейґ наголосив, що „ЗСА рішуче й непохитно прямуватимуть до втримання миру в тому обширі". Офіційний акт про приступлення ЗСА до міжнародного корпусу підписав Александер Гейґ і Лімен Рей Гант, генеральний директор тієї мультінаціональної формації. В склад тієї формації остаточно вислали, або в найближчому часі вишлють свої збройні континґенти Австралія, Велика Британія, Італія, Франція, Голляндія, Норвегія, Нова Зеляндія, Уруґвай, Колюмбія, Фіджі; континґент ЗСА, який уже прибув на місце, буде найбільший. До нього влучено також ту невелику групу техніків, які дотепер обслуговували обсерваційні улаштування на єгипетсько-ізраїльському кордоні.

ОСТАННІ ВИСЛІДИ ВИБОРІВ ДО ПРОВІНЦІЙНИХ рад у Франції показали великий зріст голосів правих угрупувань. Праві угрупування мають абсолютну більшість у 58 таких радах, а три роки тому мали тільки в 51. Лівиця, зложена з соціялістів, комуністів й інших менших угрупувань контролює 37 рад, тобто сім менше як три роки тому. Юнія французьких демократів, угрупування попереднього президента Франції Жіскара д'Естена контролює з того 32 ради, соціялісти 28, а комуністи тільки 3. Згідно з новими законами, провінційні ради матимуть значно ширші права, ніж будьколи перед тим.

В Америці

ЗАСТРАШУЮЧИЙ ЗРІСТ КОШТІВ МЕДИЧНОГО обслуговування викликає тривогу у американських громадян і вони є згідні на всякі, навіть драстичні зміни у здоровельній системі, якщо такі зміни спричиняться до зниження оплат за медичну обслугу. Переведені опити виказали, що більшість американців переконані, що федеральний Уряд повинен щось в тому напрямя зробити, бо, на їхню думку, теперішня медична система, не тільки кривдяча, але руйнуюча. З неї, наприклад, дуже мало можуть користати малозаможні люди, а тимбільше пенсіонери, яким дуже часто не вистачає грошей на чарчі і оплату помешкання.

ПЕРШИЙ РАЗ ВІД ПРИХОДУ ДО ВЛАДИ президента Роналда Реґена робітники американських сталеварень, зглядно їхня профспілка, помістили у кількох більших часописах односторінкові оголошення з критикою політики теперішньої Адміністрації. Копію такого листа-звернення надіслав на адресу Президента голова профспілки сталеварів Лойд МекБрайт. Вже на самому початку цього листа говориться, що президент Р. Реґен зламав обіцянки дані ним американському народові під час передвиборчої компанії. Очевидно, найсильніше сталевари критикують Реґена за економічні справи, збільшення відсотку інфляції і безробіття.

ПЕРЕГОВОРИ, ЯКІ ВЕДУТЬСЯ У САВТФІЛДІ, Мишиґен, між представниками компанії Амерікен Моторс і профспілкою автомобільних робітників треба вважати за успішні, заявили обидві сторони в кінці минулого тижня. „Ми полагодили позитивно багато справ, які стояли на шляху підписання нового договору, а тепер працюватимемо над подробицями", — заявив кореспондентам речник профспілки Реймонд Маєрус. Він підкреслив, що досвід з переговорів з компаніями Форд і Дженерал Моторс дуже допоміг обидвом сторонам дійти скоріше до порозуміння.

НАЙБІЛЬША КАТОЛИЦЬКА БРАТСЬКА організація у світі Лицарі Колюмба, яка начисляє під сучасну пору 1,350.000 членів у З'єднаних Стейтах Америки, відзначила свою 100-ту річницю Богослуженням в церкві св. Марії в Ню Гейвен, Конн., й іншими церемоніями. Цю організацію, між іншими, привітали листовно Папа Іван Павло II і президент Роналд Реґен. Ця братська організація була заснована 29-го березня 1882 року і зачартерована у стейті Коннектикат. У привітанні з Ватикану папа хвалить керівників цієї міцної під кожним оглядом установи і позитивно висловлюється про проповідування нею міцних родин, а президент Р. Реґен подивляє її віддану харитативну і братську діяльність.

„ЯКЩО РОСІЯНИ ДІЙСНО ХОЧУТЬ ВЕСТИ офензивну політику і підбивати під свою владу все нові й нові народи, вони мусять розглядатись за купівлею більш модерної зброї від тієї, яку вони сьогодні посідають", — заявив кореспондентам конґресмен Лес Аспін, демократ з Висконсин, колишній аналітик політики Пентаґону. Він думає, що Совєтський Союз, хоч має велику кількість рознородної зброї, головно танків, керівники СССР мають цілий ряд зброєневих проблем, про які чомусь теперішня Адміністрація президента Роналда Реґена не згадує. Конґресмен Л. Аспін думає, що совєтські танки типу Т-72 є менш-більш такої самої конструкції, як їхні танки з 1938 року, захоплені Гітлером у Другій світовій війні. Інший модель танку Т-62, не може, наприклад, стріляти рівночасно з гарматок і скорострілів, як це роблять подібні американські моделі. Совєтські панцерні вози зроблені з такої тонкої і дешевої сталі, що вона не може захороняти вояків перед артилерійним вогнем. Багато совєтських бойових машин не мають модерної апаратури, яка дозолила б їм оперувати в будь-яких обставинах і серед різної погоди. Конґресмен уважає, що говорити про ці браки совєтської зброї Р. Реґенові невигідно під теперішню пору настанови дозброювання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Доля воєнних кореспондентів

У Клюбі американської заморської преси на одній стіні його домівки при 6-ій авеню у Ню Йорку виписані прізвища всіх тих американських журналістів, які згинули в різних заморських війнах під час виконування своєї професійної місії як воєнні кореспонденти. Поруч із прізвищами зазначено там місця їхнього загину і дату трагічної смерти. Це єдиний пам'ятник на їх могилі. Подібна доля зустріла в минулому тижні чотирьох членів голляндської групи журналістів, висланців телевізійної станції, які мали описати й зфотографувати сцени з громадянської війни в Ель Сальвадорі.

Довкола тієї події розпалилася міжнародна пресова полеміка. Річ у тому, що існують дві версії про те, як і де згинули ці голляндські журналісти. Пресова агенція прокомуністичного режиму в Нікараґуа подала, що це єль-сальвадорські вояки витягнули з авта голляндських журналістів і безборонних безжалісно постріляли. Однак державні власті Ель Сальвадору твердять, що голляндські журналісти знаходилися у відділі комуністичних партизанів і згинули, опинившись у перехресному вогні у сутичці між отими партизанами та вояками державної армії. Один із неназваних авторитетних свідків ствердив, що голляндські журналісти дійсно нав'язали були „контакт" з комуністичними партизанами і що проводили їх два такі партизанські відпоручники. Ближче неназваний інформатор твердить, що він знає, в якому місці ті партизанські контактні люди зупинилися на території Ель Сальвадору і що він швидко після того почув стрілянину — очевидячки наскочили на той відділ партизанів ель-сальвадорські вояки. Сам президент Ель Сальвадору Дуарте заявив на пресовій конференції, що коли будь-які закордонні кореспонденти прибувають до Ель Сальвадору і державні власті знають про це, то ті журналісти мають охорону від державних чинників безпеки, але ті, які на власну руку їдуть на терен боїв з комуністичними партизанами, мусять рахуватися з риском їх життя. Судовий слідчий коронер, який переводив автопсію тіл вбитих журналістів, заявив, що він не всилі потвердити чи заперечити будь-котру з отих двох версій.

Коли взяти до уваги, що комуністи зправила заперечують свої злочини і приписують їх комусь іншому — як це сталося з Катинською трагедією 15.000 розстріляних большевиками польських старшин, то не можна виключати, що й у даному випадку йдеться про використання Москвою і її прислужниками факту вбивства голляндських журналістів для протиамериканської кампанії. Голляндські ліберальні і комуністичні кола повели зразу ж кампанію проти Америки, яка підтримує теперішній режим в Ель Сальвадорі і цим створила пригожу атмосферу для демонстрації під американською амбасадою в Амстердамі.

Без уваги на те, в яких докладно обставинах загинули ці чотири голляндські телевізійні журналісти-репортери, — вони згинули як вояки на посту у виконанні своєї журналістичної праці. Преса не воює стрільною, хемічною чи атомовою зброєю, але воюючи пером — вона може орудує ще сильнішою, ще тривкішою і поважнішою зброєю, ані ж засоби воєнного арсеналу. І в обох найбільш підставових завданнях преси — інформації і коментаря — вимагається від журналіста того самого, що від уніформованого вояка на бойовому фронті: відваги. І як між вояками, так і між журналістами є люди відважні, які не лякаються стверджувати навіть неприємну для декого правду і які мають відвагу одверто висловлювати власну думку на дану подію, — думку правильну або неправильну, контроверсійну, але щиру й одверту, і є такі, які за своєю вдачею, своїм свідоглядом чи звичкою воліють не ставати в перший ряд пресової кампанії. Можливо, що голляндські телевізійні репортери згинули частинно з вини власної легкодушности, не передумавши докладно небезпеки, якою є присутність на терені боїв між партизанами і державним військом, але вони виявили без сумніву велику відвагу, вони хотіли здобути якнайцікавіший документарний матеріял для своїх хлібодавців — в даному випадку для голляндської телевізійної компанії. Чи вони згинули у перехресному вогні у битві, якої їм уже не пощастило зфотографувати, чи вбили їх холоднокровно державні вояки, примітиви, які не здають собі справи ані з законів міжнародної вояцької етики ані тим паче з вартости і важливости журналістичної місії, все одно та трагічна подія у закутині середньо-американської латинської держави Ель-Сальвадору диктує усім різнонаціональним журналістам у всьому світі схилити голови перед тими жертвами журналістичної професії.

Ярослав Гайвас

БЕЗ РЕВОЛЮЦІЇ НЕ ОБІЙДЕТЬСЯ

Совєтський Союз постійно розшукує за країнами, в яких він міг би з успіхом розпочати свої підривні акції, щов їх зчасом перетворити у масові революційні рухи, в деяких випадках навіть з відповідними збройними формаціями. В тих починах щораз більшу ролю відіграють усілякі совєтські сателіти та їхні попутники. В Америці таку ролю грає Куба й Нікараґуа, які разом з Москвою намітили на черговий комуністичний експеримент республіку Ель Сальвадор.

Вибір упав добре. Республіка Ель Сальвадор з п'ятьма мільйонами мешканців займає важливе стратегічне положення, і опанування його відкриває можливості в різних напрямках. Після перемоги комуністів у Кубі, Нікараґуа і доданий до них Сальвадор створили б разом важкі до переборення — наступальний пляцдарм і оборонний бар'єр. Внутрішні умови в Сальвадорі дозріли до змін. Влада в Сальвадорі спочивала в руках невеличкого числа багатих родин, у руках яких знаходилася земельна власність, база сальвадорської господарки. Сальвадор — це найгустіше заселена країна в Америці — 543 особи на квадратову милю, — а тому, що індустрія у ньому мінімальна, земля є єдиний живитель населення. Голод землі надає загальний тон суспільним і економічним відносинам. Заспокоїти той „святий голод землі" — це підстава всілякої розв'язки соціяльно-економічних проблем країни, а заспокоїти його можна тільки розділом землі між працюючих селян.

Ель Сальвадор того розділу чекає, і це буде початок й тло справжньої революції в ньому. Хто дасть мільйонам „голодним на землю" й узагалі голодним селянам землю, той здобуде найтвердший ґрунт для придбання масових симпатій, а вслід за тим і мобілізації активних прихильників.

Тому в ту точку вдаряли комуністи й їхні ліві союзники. Тільки що вони хотять „чорного розподілу землі", того хаотичного розподілу землі, що получений зі зруйнуванням цілого ряду господарських одиниць, насильствами й убивствами. А після такого „чорного розподілу" „будівничі комунізму" руйнують і нищать село і селян колективізацією, творять „хлібні фабрики", в яких завжди бракує хліба...

Одначе революція, як і всяке інше суспільне діло, має служити народові, а не доктрині; революція має замінити старий стан новим, кращим. Власне в Сальвадорі знайшлися люди, які вміли знайти цей правильний підхід і вони при співпраці американських експертів земельних реформ та при фінансовій допомозі ЗСА взялися до цієї справи. Вони опрацювали плян земельної реформи, яку амбасадор ЗСА Дін Гінтон назвав „найбільше революційною аґрарною реформою в історії Латинської Америки". Ця реформа має три частини-етапи, які офіційно названо фазами. Першу і другу фазу цієї реформи проклямувала правляча хунта 6-го березня 1980 року. Третю фазу — 29-го квітня 1980 року.

Перша фаза цієї аграрної революції передбачувала вивласнення й розпарцелювання між безземельними або малоземельними селянами всіх лятифундій, які мають більше як 1,235 акрів землі. Цю фазу консеквентно переведено в життя і з неї скористало 386,000 селян, які при допомозі державного кредиту — значну частину потрібних фондів отримано із ЗСА — стали землевласниками й відразу перейшли до типової для всіх селян праці на землі, яка має радше характер дбайливого піклування, але яка зате дає високі результати. З боку дотогочасних власників майже не було нарікань, бо вони дістали повне відшкодування частинно в готівці, а частинно в державних бондах.

Друга фаза пляну передбачувала вивласнення усіх більших господарств, які мали 247 акрів і більше аж до 1,235 акрів. Одначе ця фаза комплектно не здійснена. Їй спротивилися американські офіційні чинники, а до них долучилися деякі сальвадорці. Американці особливо підтримують середню верству, своєрідний сучасний „третій стан", і вони вважають, що власне

(Продовження на ст. 4)

Святослав Караванський

Прощай, Іванно!

Я лише один раз бачив Іванну Климовську-Язичинську на сцені. Але, щоб пізнати хист і здібності мистця, цього досить. Так, це була талановита, обдарована людина, з тих, що не часто трапляються серед нас. Гумористична риса української вдачі, яка виплекала Котляревського, Гоголя і, як не прикро, — Чехова та Остапа Вишню, знайшла в її особі гідного виразника.

Рідко хто, слухаючи її „Сатиричні монологи", міг втриматися від сміху. Чому? Що саме в її діялектом висловлених, зауваженнях та характеристиках викликало сміх? Дехто скаже, що причиною сміху була розбіжність між літературною мовою і діялектом. Але це не так. Якби „Язичинська" будувала свої монологи лише на цій розбіжності, навряд би в них було стільки гумору. Гумор Язичинської походив від того, що в особі діялектного „старокрайового" мовця виступала проста, безпретенсійна людина, яка вірно, виходячи із здорового природного розуму, давала характеристику явищам і фактам „великоосвіченого" суспільства. Природний глузд часом одним словом викривав штучність та фалш, убрану у красномовність та пишність.

Талант І. Климовської-Язичинської був добрий талант, потрібний нам усім далеко більше, ніж „таланти" самих себе жеручих політиканів. І як усякий талант, він ішов у парі із скромністю. Не цуралася І. Климовська і громадських інтересів. Коли у березні 1981 вашінґтонці влаштували „Вечір гумору", збір з якого мав піти у фонд допомоги політв'язням, небіжчиця взяла у ньому участь без всякої винагороди.

Тим-то, звертаючись сьогодні у думці до покійної, я кажу: Прощай, Іванно! Ти пішла від нас так невиправдано рано. Сумуючи сьогодні з приводу твого передчасного відходу з кону життя, ми постараємося зберегти пам'ять про тебе.

Михайло Кучер

ГОЛОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ДИСИДЕНТСТВА В СССР

Дисидентство в Совєтському Союзі — національно великороси — явище варте уваги кінця XX століття. Воно почалося зі смертю Сталіна. Будуччина руху — невідома, він ховає в собі контури нової будівлі чи тільки руїни старої. Російська протицарська інтеліґенція залишила по собі тільки руїни монархії.

Скептики, яких завжди не бракує, вказують на мале число дисидентів. Вони не мають політичної організації та соціяльної бази, яка погоджується з їхніми ідеями.

Це все правда. Дисидентів числом мало і вони не мають ґаранта в структурі совєтського суспільства. Одначе це не означає історичної безперспективности. Французька революція показала, що літературно-філософська діяльність Дідро, Вольтера і Руссо як ідеологів революції відгукнулася в політичній діяльності Марата, Робесп'єра і Дантона майже за пів століття.

Темпи політичних процесів прискорюються, тому ідеї теперішніх дисидентів можуть змінити совєтську систему за час менший, як століття.

Існує теорія, що теперішнє дисидентство в СССР не може бути ембріоном майбутнього перетворення червоної імперії, тому що в ньому помітні націоналістично-консервативні тенденції, як наприклад — „православний большевизм" або й одверто „русскій фашизм".

Наприклад, фашизм не старається знищити все старе „до основ", а тільки терором виключає всі, на його думку, деструктивні елементи. „Русскій" фашизм хоче виключити православних лібералів, активних атеїстів і націоналів.

Соціяльні групи, які можуть або могли б стати матеріяльною базою дисидентства — не обов'язково мусять бути обездолені і ожебрачені існуючим режимом. Ця база може бути міцна тим, що вже тепер має в руках фактичне керування економікою та промисловістю, але позбавлена політичного керівництва.

До такої бази може долучитися науково-технічна та адміністративна еліта або й воєнна як противага тим, хто за поділ імперії на національні держави.

Якщо такі міркування правильні, то теперішня епоха може стати останнім етапом „русскої" історії.

Нелеґко відповісти на питання, наскільки співпадають поняття „русскій" та „совєтський", для великоросів вони співпадають майже завжди. Інакше кажучи, совєтська влада це тільки політичний режим, що його принесено із Заходу, як щось органічно чуже „русскому" народу?

Такого погляду притримується Солженіцин. Скорочено його концепція виглядає так: Совєтський народ — це перш усього жертва насильного соціяльного експерименту комуністичної ідеології. Народ системи не прийняв і відноситься до неї із страхом та огидою. — Це не зовсім так. Народ висловлює тільки побутове незадоволення т. зв. „тимчасовими трудностями". Коли і як побутове незадоволення оформиться в політичне — невідомо. Для того потрібні політичні партії, себто політичний плюралізм.

Існує, одначе, і протилежна концепція — совєтська влада і совєтська державність органічне продовження „русскої" історії. Тому кінець совєтського періоду буде кінцем „русскої" історії взагалі.

Цю концепцію опрацював А. Амальрик у творі „Чи проіснує Совєтський Союзу до 1984 року?"

Ідеологічний противник Амальрика І. Шафаревич каже інакше: Згідно з думкою Амальрика деяке зм'якшення устрою не означає політичної лібералізації. Це тільки ознака старіння режиму, який не може йти впарі з вимогами життя. Одначе нема інших сил, які можуть взяти керівництво. Інтеліґенція розкладена бюрократичною психологією та культом покори. (Від мене нічого не залежить). Християнська мораль не існує. Народ шанує тільки силу, а не особу та свободу. „Русскому" народові чужа ідея свободи. Свобода для нього анархія. Рівність в розумінні „русского" народу проста — нехай кожному і всім буде так погано, як мені.

Майбутня війна з Китаєм — у СССР думають, що вона неминуча — буде невдала. Наслідки-побільшення економічних клопотів, вибух народного гніву — втрати в людях будуть величезні, — заник Росії і розпад її на частини.

Думка Солженіцина, що Росія жертва соціяльного експерименту, об'єкт чужої західньої ідеології, найбільше подобається великоросам. Це моральна норма, на яку не принято зазіхати. Воно й зрозуміло. Концепція Солженіцина це індульґенція, саморозгрішення тому, що перекладає відповідальність з конкретної колективної одиниці — народу — на якусь абстракцію. „Русскіє" не мали вибору, бо не знали альтернативи до комунізму. Чому так, Солженіцин не пояснює. Сам він проти західньої демократії для Росії.

З моральної точки погляду концепція Солженіцина не має виправдання. Совєтський режим дав народам можливість тільки животіти. Але якщо все погане було накинене ззовні, чому в такому випадку, накинутий чужими, совєтський режим все таки сильний?

Дехто відповідає так: совєтське суспільство має невидимі для стороннього властивості, які герметично його замикають з політичного і пізнавального боку.

А відомий совєтський письменник і вчений Зінов'єв каже і проповідує це в прилюдних лекціях у західніх університетах та інтерв'ю, що само совєтське суспільство породило архіпелаг ГУЛАГ в минулому, тримає його при житті і має у собі метастази в будуччині. Такі погляди тут розглядати не варто. Але думки Зінов'єва, поза Амальриком, найбільш поважна альтернатива поглядам Солженіцина. Але Солженіцин не тільки видатний письменник мораліст, проповідник, він також ідеолог, на його концепціях спирається один із найвпливовіших дисидентських рухів — російський православний націоналізм. Вплив Солженіцина проявляється в колах наукової, художньої та гуманітарної інтеліґенції і серед молоді. Ідеї Солженіцина витиснули зі свідомости загально ліберальні ідеї демократичного правозахисного руху.

(Продовження буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„СКРІЗЬ БУВ — І СКРІЗЬ ПЛАКАВ"

У новий рік 1982, у який вступили ми з ласки Божої, хотів би вам подякувати за труд у висиланні українській братії щоденника; читаємо та уболіваємо над роз'єднанням там же! Тішить нас, читаючи про „Союзівку", оселю, яка одинока там же напрочуд чудово з'єднує в гармонії забав і доброї кухні пана Кваса усіх обездолених емігрантів наших.

Хотів би предложити вашій увазі Святішого Вітця, який при кожній нагоді, чи то з поляками, чи з чужинцями уболіває над своєю вітчизною і при кожній нагоді пригадує — молитися за неї. Так, що вже італійцям навіть остогид цей „націоналізм". Навпаки є між нами, мовляв: моя хата скраю, я нічого не знаю! — І так доля карає нас там і тут.

А щодо „там", де я по 46-ти роках бував, як італійський турист, бачив недолю наших людей, що, забуті Богом і людьми, підкорилися цій нещасній долі, не знаючи, що є на світі люди, які жиють по-людському, — зносять це горе! І так в'їжджаючи через Чоп раненько, о годині 5-ій, бачив бідних жінок чи то з тачками по дерево, чи з коровою обок штреки, чи то по будках колійових, як сторожі з червоними патичками, що давали дорогу вільну; а по дебрях, де були мости (як у Тухлі) на високих вежах жовнір на-остро пильнував його згори 15-ти метрів, чи може деякий упівець підложив бомбу...

А далі в Києві, Львові усі автобуси — дівчатами чи жінками проводяться, видно мужчини по фронтах „захищають комуну" від ворогів мнимих, як Афганістан, Америка і так далі.

Будучи на Личаківському цвинтарі, бачив я понадсаджувані стовпи з червоною звіздкою у вигляді обеліска між гробами старими з написом: Трагічною смертю упав сякий-такий сержант-офіцер Красної армії... А будучи вже там, як і інші молоді відвідувачі, які тільки і питають: „Де могила Івасюка?" — пішов і я туди помолитись, і бачу надиво повно людей молодих, які сумно, зі склоненими головами чекають на другі черги — і забираються, щоб часом десь з-за рогу не з'явився який каґебіст. Ходять туди ж і жінки наші, які замітають вулиці, і усім уже показують стежку до могили, яка уся в квітах.

Далі побував на могилі д-ра Г. Костельника, адже ж він був моїм катехитом на Філії; ходив до Преображенської церкви, де вже правлять по-нашому і хор співає з десяти осіб. Усі ікони на стінах у рушниках, а на правій колюмні є таблиця, де згадується, що тутешній парох о. Гавриїл Костельник погиб „мученичою смертю" (був убитий підпільниками українцями). Бував на „Вокзалі" (двірці) і хотів піти в „уборну", але з жаху мусів утікати з нехлюйства такої культури „азіятської"... так „вони" хотять показати світові „нездатність" західняків! Але там таки знайшов я ідейних бойків і лемків, що чекають нагоди — відплатитися...

Склепи порожні, як і в Києві, тільки халтура

(Закінчення на стор. 4)

Мирослав Семчишин

„СЬОГОДНІШНЯ ДОРОГА РУСИНА ДО ПОЛЬЩІ"

II

З русина став українцем

Ця трансформація, тобто віднайдення свого українського коріння, пересадженого на чужу і непривітну землю, не відбулась легко. В його особистім житті заіснували бо події, які наштовхнули його до застанови, звідкіля він — „русин" тут узявся (разом з батьками і бабунею), в яких умовинах вони проживали і як уся ця сім'я Мокрих старалась вернутись на рідні землі. До того ж лектура-студії і роздумування, все це разом стало психологічною базою для певних переживань і потреби себевияву та своєрідної сповіді і то прилюдної на сторінках згаданого вище польського католицького тижневика, який, як виявляється, українською проблематикою цікавився вже раніше.

І от перше питання, яке автор розглядає і яке стає вихідною точкою для його висновків, це — звідкіля тут взялися українці, чому вони підкреслюють своє українство і ніяк не хотять, щоби їх вважали за поляків. Це основне питання назагал мало цікавило поляків і то довший час. Писали про це самі українці на сторінках своїх убогеньких переважно видань. Щойно на початку 80-их років, коли в підкомуністичній Польщі поволі почала визрівати ідея свободи слова-друку ітд., тоді і на сторінках польської преси почалася дискусія над українським питанням у Польщі. І цей факт теж став додатковим поштовхом для В. Мокрого пригадати історію своєї сім'ї і в яких умовинах вона опинилась на далекому польському Заході та які героїчні робила вона заходи, щоб вернутись на свою прадідну землю „у старій Польщі", на землю його бабуні „русинки" з Радимна у Перемиському повіті.

Після закінчення воєнних дій, коли заходами польського уряду почалось насильне виселювання українського населення (а альтернатива була одна: або до Совєтського Союзу, або на західні польські землі), батьки В. Мокрого вирішили переселитися на Захід, і разом з лемками, бойками та іншими галицькими українцями опинились на „відзисканих землях". Ця переселенча акція мала очевидно політичний характер: це була відплатна акція — покарання за участь в діях УПА, хоч як автор стверджує, його сім'я не мала з цими діями нічого спільного. Але не було виходу з положення, бо супроти його сім'ї, як і тисяч інших невинних людей, примінено засади збірної відповідальности.

Ці драматичні моменти, коли прийшло до масового переселення, вимушені вигнанці описали в тужливих піснях невідомого авторства, і таку то пісеньку цитує у своїм спомині автор:

В сорок семім році,
як сонце вставало,
до нашого села
військо приїхало.
Військо приїхало,
стало, розказало,
щоб за дві години
село ся зібрало...

І пішов, каже В. М. — „як згодом писав І. Гарасимович — нарід з візком і козою на вигнання..."

До десятого року життя В. Мокрий проживав на західніх окраїнах, спершу у Вармії згодом на Мазурах, а виховувався в середовищі польськім і в дусі польського католицизму, не знаючи, не відаючи, яке його коріння. Але одне приводило його в задуму, що вдома розговірною мовою була мова „руська", дарма що новопривезених українців так розселювано, щоб на одне польське село було не більше як три українські родини. І це було перше спостереження малого хлопчини, чому їхній дім відрізнявся від інших, хоч так багато спільного всі мешканці цього села переживали.

Все це зрозумів малий тоді хлопчина, коли у 1956 році блиснула надія на поворот на рідні землі. Цілий тиждень сиділа на запакованих клунках сім'я, очікуючи на приїзд батька з Варшави, куди він поїхав до міністерства по дозвіл. Він пригадує, як тоді бабуня „русинка" до нього говорила: „Тут все це не наше. Тут така ждальня, а там вдома в Польщі маємо свою халупу, свою стодолу, свій сад, ставочок, кавалок свого ліса, свою школу, свій народний дім і таку пєкну церкву на цілу околицю..."

Батько приїхав, але дозволу вертатися у рідні сторони не дали: треба було мати довідку з їхнього колись рідного містечка, що їхня хата вільна. Виявилось, що у прадідівській хаті живуть інші люди. А були випадки, читаємо дальше, що після 1956 року „на власну руку" люди наші таки рішались вертатися додому і по три рази їх влада завертала на „зємі одзискане", де ніяк вони не могли привикнути, де не було своєї школи ні церкви і де їх заставляли забути за все рідне і польщитись...

Ще гірше переживання і розчарування очікувало Володимира, коли він сам поїхав відвідати батьківщину своєї матері. Не застав з неї ні сліду. Все було не так, як йому мати описувала. А найболючіше було те, що по гробах його предків з кам'яними нагробними таблицями і виритими кирилицею іменами не було ні сліду, а стару-старезну церкву в сусідньому селі Корениці біля Радимна, ту прастару церкву, на дверях якої були ще видні сліди чи не татарських топорів, зруйновано бульдозерами. Нищили, отже, нові хазяї і церкви і кладовища. А біля Любачева від 30 літ лежать поперевертані і понищені надгробні камені, бо самі кириличні написи на них до люті доводили руїнників! От таке діялося там. А тут — на новій не своїй землі? Тут наші люди, каже автор, переживають щось іншого: от умре своя людина і тоді односельчани не знають, чи відважитися їм заспівати над небіжчиком по-своєму в рідній мові „Вічная пам'ять", чи ні? Бо, бачите, цим можна наразити собі чи поляка зятя, чи польську невістку. Єдиним місцем, де українці не наражені на будь-які переслідування, є церква. Бувало мати говорила до малого Володі та до старших сестер: „Крім вас ще тільки та одна — єдина церква нам залишилась (це було в Ольштинськім повіті), бо в ній нам нічого не загрожує і це підтримує на дусі. Звідсіль вже нікуди не поїдемо". І це справді було чудо, що таку церкву батьки знайшли. Опинились вони в селі, де було якихсь аж 30 чудом-дивом українських родин, і тільки дві чи три родини польські чи з Віленщини, теж переселені.

(Продовження буде)

Михайло Деделюк— меценат-фундатор УВУ

Михайло Деделюк

У часі відвідин ректора Українського Вільного Університету д-ра Володимира Янова у Вінніпеґу Михайло Деделюк зложив 10,000 долярів на УВУ з таким супровідним листом:

„Складаю чек на суму десять тисяч долярів на Фундацію мого імени при Українському Вільному Університеті в Мюнхені в Німеччині. Відсотки з цієї Фундації кожного року мають іти на стипендію для одного студента, який буде студіювати українську історію нашого поневоленого народу. Я почуваюся щасливим, що я дожив цього часу і спроможности, що я можу хоч у малій мірі спричинитися до продовження української науки у вільному світі."

В дальшому цей прикладний громадянин закликає і інших жертвувати на українську науку і культуру.

Михайло Деделюк прибув до Канади в 1948 році та довгі роки працював портовим вантажним робітником у Тандер Бей. У пенсійному віці він пересилився до Вінніпеґу й тут включився в культурне-освітнє життя спільноти.

Він виростав і жив у своїх рідних Балинцях на Покутті до 1938 року. Працював у сільській кооперації та в організації молоді „Каменярі", яку очолював на протязі шести років. Балинецька духова оркестра „Каменярі", яку він зорганізував, була гордістю Покуття.

•

Згадаймо теж, що М.Деделюк є тисячним фундатором Фундації Тараса Шевченка у Вінніпеґу, будинку Українського Вільного Університету в Мюнхені та фундатором Енциклопедії Українознавства, як теж інших культурно-освітніх установ. Цим маємо повний образ людини—суспільника та світоча в нашому громадському житті.

(МГМ)

У БАЛТИМОРІ ВІДЗНАЧАТЬ УГГ

Балтимор, Мд. (Н.З.). — В неділю, 4-го квітня ц.р., 59-ий Відділ СУА влаштовує відзначення 5-річчя створення Української Гельсінкської Групи в Києві Літературним вечором творів голови Групи, українського письменника Миколи Руденка.

В програмі Вечора виступить співосновник Української Гельсінкської Групи д-р Ніна Строката-Караванська. В мистецькій частині беруть участь: молода бандуристка Лариса Пастухів-Кіндзерява, Марійка Улянович і Оксана Палійчук. Вечір відбудеться в приміщенні „Самопомочі" при 239 С. Бродвей о год. 4-ій по полудні.

Відбулися Річні збори 347-го Відділу УНС в Милвіллі

Милвілл, Н.Дж. (с.г.) — Тут у неділю, 21-го лютого ц.р., у залі української православної церкви свв. апостолів Петра і Павла відбулися ювілейні — 70-ті Річні збори Товариства „Запорізька Січ" 347-го Відділу УНСоюзу, в яких взяло участь понад 30 осіб.

Збори відкрив голова Відділу Теодор Сущик і привітав присутніх членів, а між ними виконуючого обов'язки настоятеля храму о. протопресвітера Віталія Коваленка, який провів молитву. Голова Т.Сущик привітав також почесного голову Відділу Стефана Чопика і запросив його до президії. Слід згадати, що С.Чопик вступив в 95 рік „молодого віку".

Зчерги, згідно порядку нарад, обрано президію до переведення зборами, яку очолив Сергій Ковальчук, а обов'язки секретаря виконував Андрій Кушнір. Відтак приступлено до звітів членів Управи.

Першим звітував голова Теодор Сущик, який дав вичерпні інформації про загальну працю Відділу. Він сказав, що весь час був у контакті з секретаркою Дарією Цапар, і вони спільно полагоджували всі Відділові справи. Також був два рази учасником Окружних нарад у Филядельфії, як рівнож брав участь в Союзовому Дні филядельфійської Округи. Т.Сущик ствердив, що Союзовий День був вміло приготований і добре переведений.

Про всі ділянки праці Відділу вичерпний звіт склала секретарка Дарія Цапар. Вона з гордістю підкреслила, що в звітовому році до Відділу придбано 27 нових членів і по відтягненні всіх втрат, Відділ зріс на 21 члена. Вона зібрала для УНС членських вкладок понад 8,000 долярів. Брала участь в Окружних нарадах в Филядельфії, а також допомагала в праці під час Союзового Дня Округи, що відбувся 16-го серпня 1981 року.

За касу Відділу звітувала Джералдіна Сесок, за Контрольну комісію — Сергій Ковальчук. За його словами, книговодство секретарка вела взірцево; знайдено всі касові прилоги, і тому він поставив внесок на уділення уступаючій Управі вотуму довір'я з признанням за ведення доброї праці.

По звітах були запити і дискусія, а відтак приступлено до вибору Управи і Контрольної комісії на біжучий рік. Нову Управу обрано в такому складі: Стефан Чопик — почесний предсідник, Теодор Сущик — предсідник, Стефан Шеблі - заступник предсідника, Дарія Цапар — секретар, Катерина Ґордон — заступник секретаря, Джералдіна Сесок — касир. Членами Управи обрано: о. протопресвітер Віталій Коваленко, Григорій Куден, Софія Сущик і Валентина Мерандіно. Контрольну комісію очолив Сергій Ковальчук, а членами обрано Доцю Найду і Александра Цапара.

Після вибору відділових урядовців до слова був запрошений організатор УН Союзу Степан Гавриш, який у першу чергу привітав союзових піонерів, яким скінчилося по „дев'ятдесятці з гаком", а саме: Стефана Чопика і Е.Старжевського з дружиною. Він сказав, що піонери служать добрим прикладом, бо, не зважаючи на свій вік, беруть участь в нарадах і інтересуються справами Союзу.

Відтак С.Гавриш подякував секретарці Відділу Д.Цапар за жертвенну і віддану працю для Відділу, а тим самим і для цілости УНСоюзу, доказом чого є те, що коли сотні Відділів понесли втрати в членах, то 347-ий Відділ зріс на 21 члена, а всіх було придбано 27 нових членів. Говорячи про загальні справи УНСоюзу, доповідач сказав, що всі ми повинні брати приклад із праці наших піонерів, які мозольною працею збудували Заморську Твердиню, і тому ніхто не повинен „підмулювати" тієї Твердині. На закінчення він апелював до членів обраної Управи спільно працювати для розвитку УНСоюзу.

Після доповіді були різні запитання, в яких заторкнено актуальні справи. Дуже гарно висловився у союзових справах о. Віталій Коваленко. Він сказав, що „політика" користи для Союзу не принесе і тому треба уваґу звернути на організування нових членів, що є остоєю кожної установи.

Переобраний голова Т. Сущик склав присутнім подяку за довір'я, а відтак зарядив вибір делеґата і заступника на 30-ту Конвенцію УНСоюзу. Делеґатом на Конвенцію присутні обрали Дарію Цапар, а заступником Теодора Сущика.

В точці пляну праці на біжучий рік схвалено придбати 25 нових членів, по спроможності — часу і фондів — відзначити 70-ти річчя Відділу, а також відбути спільно з Відділами 331-им і 378-им Союзовий День.

На залю нарад прибули представники 331-го Відділу, який є при УКЦеркві в Милвіллі. Всіх від зібраних членів 347-го Відділу привітав голова Т.Сущик і представив голову 331-го Відділу Петра Ціхановського.

Відтак всіх присутніх запрошено до перекуски - гостини, яку приготовила секретарка Відділу Д.Цапар. Вона також подбала про спеціяльний торт для вшанування уродин голови Відділу Теодора Сущика і Степана Гавриша.

Під час перекуски члени обидвох Відділів мали нагоду обмінятися думками та спільно обговорити плян дальшої сусідської співпраці. Таку сусідську співпрацю рекомендуємо всім відділам УНСоюзу.

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР В ПЛАСТОВОМУ ДОМІ

Ню Йорк, Н. Й. (М.М.). — Великодній базар з традиційним печивом, писанками, вишивками, іграшками тощо буде тривати цього року три дні, а саме: в п'ятницю, 2-го квітня від 6-9 год. вечора, в суботу, 3-го квітня від 10-3 год. по полудні і в неділю, 4-го квітня від 10-2 год. по полудні. Базар відбуватиметься на першому поверсі Пластового Дому, при 144 Друга авеню в Ню Йорку.

Цей Великодній базар влаштовують щорічно пластунки-сеніорки і старші пластунки з куреня „Ті, що греблі рвуть".

АПОЛІТИЧНА ЗАМІСТЬ ПОЛІТИЧНА

У вістці А. Гладиловича „Відбулися Загальні збори монтреальської Округи УНС" („Свобода" 30-го березня ч. 59) у відступі, де мова про побажання Загальних зборів до 30-ої Конвенції УНС слід читати: „Український Народний Союз" повинен бути аполітичною братською організацією...". У дописі Миколи Турецького „У пам'ять курінного УПА Максима Скорупського" у тому ж числі „Свободи", слід читати: „Св. п.М. Скорупський — командир, політик...". — Ред.

„НАШ ГОЛОС" ПЕРЕНЕСЕНО ДО НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Головна Управа Асоціяції Українців Америки повідомляє, що редакцію і адміністрацію місячника „Наш Голос" перенесено з Трентону до Нюарку, Н. Дж. Листування, редакційні матеріяли передплати, пожертви на пресовий фонд належить спрямовувати на адресу: E. Salamacha, 2 Tuxedo Parkway, Newark, N.J.07106.

Березневе число „Нашого Голосу" вислано всім передплатникам. Квітневе число буде вислане передплатникам впродовж місяця квітня.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД ВІДБУВ СПЕЦІЯЛЬНЕ засідання з метою розглянути положення на західньому березі Йордану та в енкляві Ґаза та перестудіювати вимоги арабів, мешканців тих теренів. Уряд одноголосно рішив притримуватися дотеперішніх настанов і не позволити на кроки, які мали б вести до державної самостійности названих теренів. Уряд подав до публічного відома, що він ужиє всіх заходів, потрібних для втримання ладу й порядку. З арабського боку до трьох усунених ізраїльською владою їхніх посадників за підтримку ПВО, долучилися вісім дальших, які також зложили заяви, що вони вимагають державної незалежности для теренів, заселених арабами, які тепер входять у склад Ізраїля. Після декількох днів великих демонстрацій дійшло в Ізраїлі до заспокоєння й трапляються ще тільки спорадичні виступи груп незадоволених.

НАЙБЛИЖЧІ СПІВРОБІТНИКИ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена подбали про те, щоб дорадники Президента докладно інформували його про всі аспекти політики, а головно, щоб допильнували акуратности циферних даних цитованих Президентом у виступах. Траплялися випадки, що Р. Реґен недокладно цитував, або подавав ті чи інші дані і тоді Білий Дім мусів давати спростовання.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
моєї СЕСТРИ
бл. п.
МАРІЇ СОЛОНИНКИ
з РУДИХ
буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у вівторок, 6-го квітня 1982 р., о год. 10-ій ранку
в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.
•
У світлу пам'ять, складаємо:
на політичних в'язнів $100.00
на Український Музей 100.00
НАТАЛІЯ з мужем ВАСИЛЕМ ЄРЕҐИ

Організація Державного Відродження України — 4-ий Відділ в Дітройті, Миш.
повідомляє своє Членство і Українську Громаду, що у вівторок, 23-го березня 1982 року упокоївся в Бозі на 79-му році життя
наш ЧЛЕН І ДРУГ
сл. п.
Інж. ЕВГЕН ҐУТ-КУЛЬЧИЦЬКИЙ
член ОУН, б. член Центральної Управи ОДВУ, б. провідний член Карпатської Січі та член багатьох інших організацій.
ПОХОРОН бідбувся в суботу, 27-го березня 1982 року з української католицької церкви Непор. Зачаття в Гемтремку на цвинтарі Mt. Olivet в Дітройті, Миш.
•
Вельми Шановній Дружині і Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.
УПРАВА 4-го ВІДДІЛУ ОДВУ

У двадцяту сумну річницю смерти
бл. п.
Софрона Ференцевича
колишнього діяча Міщанського Братства та інших організацій у Львові
будуть відправлені
Заупокійні Служби Божі
в понеділок, 5-го квітня 1982 року:
в Чикаґо, Ілл., в катедрі св. о. Миколая, о 8-ій ранку;
в Баффало, Н. Й., в церкві св. о. Миколая, о 7-ій ранку;
в Апостолес, Арґентина, в церкві св. Трійці;
в Джерзі Сіті, Н. Дж., в церкві св. апп. Петра і Павла, в п'ятницю, 2-го квітня, о 8-ій ранку.
Про молитовну згадку просять —
Діти і внуки

СЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ФАРМАЦЕВТІВ при УЛТПА
І „АУҐУСТА" АПТЕКА в ЧИКАҐО, Ілл.
замість квітів на могилу
бл. п.
Д-ра ЮРІЯ ГОРОДИЛОВСЬКОГО
складають 125.00 долярів
на „ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК"
ГОЛОВАТИЙ, ЗАПЛІТНИЙ

В пам'ять Дорогого КУЗИНА
бл. п.
Д-ра ЮРІЯ ГОРОДИЛОВСЬКОГО
на ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ МИТРОПОЛИЧОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ в СТЕМФОРДІ, Конн.
100.00 дол. зложили
Д-р Іван і Оксана ГАЛИЦЬКІ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ і Найдорожчої МАТЕРІ
бл. п.
ЕВГЕНІЇ АНАСТАЗІЇ
СКАЛЬЧУК
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в суботу, 3-го квітня 1982 року
в українській католицькій церкві св. Миколая у Філядельфії, Па., о год. 9-ій рано
і в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття в Дітройті, Миш., о 7-ій год. рано
та в п'ятницю, 2-го квітня 1982 року
в церкві Непорочного Зачаття в Сан Франсіско, Каліфорнія, о 7-ій год. рано.
Всіх Друзів, Приятелів та Знайомих Покійної ласкаво просимо в своїх молитвах в ці дні згадати Покійну.
ІВАН — муж
БОЖЕНА ІВАННА — донька
АНДРІЙ ЯРОПОЛК — син

Ділимося сумною вісткою з членством Спілки Української Молоді та всією Українською Громадою, що 1-го січня ц. р. відійшов у Вічність один з основоположників Осередку СУМ-А ім. Крути в Чикаґо — південь та його довголітній ідейний активний діяч
бл. п.
ІВАН ШАТИНСЬКИЙ
ПОХОРОН бл. п. Івана Шатинського відбувся в понеділок, 4-го січня ц. р. з української католицької церкви св. Михаїла. Обряд похорону довершив о. парох Іван Кмеч при численній участі Друзів та Громадянства. Після похорону на запрошення Родини відбулися поминки.
Покійний залишив у глибокому смутку дружину Христину, кузина Василя, братову Анну з сином Миколою, шваґрову Франю з чоловіком Миколою та сином Тарасом та ближчу й дальшу Родину в Україні і на еміґрації.
•
Опечаленій Родині висловлюємо наше щире співчуття. Нехай чужа земля буде Небіжчикові легкою!
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
УПРАВА ОСЕРЕДКУ СУМ-А ім. КРУТИ в ЧИКАҐО — ПІВДЕНЬ

У глибокому смутку повідомляємо Рідню, Приятелів та Знайомих, що 29-го березня 1982 року відійшов у Вічність
наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО
бл. п.
Д-р РОМАН КЛЮФАС
ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 31-го березня 1982 року в 8-ій год. веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 East 7th Street, Ню Йорк, Н. Й.
ПОХОРОН в четвер, 1-го квітня 1982 р. з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра, де о год. 9:30 буде відправлена ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА. Опісля Тлінні Останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
В глибокому смутку:
ЯРОСЛАВА — дружина
діти:
КСЕНЯ і МИРОСЛАВ ДРАГАН з дітьми МИРОСЕЮ, ЛЯРИСОЮ і ТАНЕЮ
ХРИСТИНА і ІВАН КЛЮФАСИ з донею МАРТОЮ
БРАТИ з Родинами
сестри:
ЛЮБА МОСЕВИЧ
ДОЗЯ САВИЦЬКА
МАРТА ДОБЕРЧАК
з Родинами
ШВАҐРИ
Інж. МИРОН і НАДЯ ПІНКОВСЬКІ — Свати
•
Замість квітів на могилу, на бажання Покійного, просимо складати добровільні пожертви на виховання священиків в Польщі і Юґославії.

Катехитичний осередок розвиває дальшу працю

Учасники Конференції в першому ряді (зліва): Сестра Доротея Мигалко, СПМ, (Стемфорд), Сестра Єроніма Роман, ЧСВВ (Філядельфія), Сестра Анізія Семйонів, СПМ, (Стемфорд), Сестра Анджела Стур, ЧСВВ (Стемфорд). В другому ряді (зліва): о. Т. Лозинський (Торонто), о. шамб. Р. Данильчук (Філядельфія), о. А.Чировський (Чикаґо).

Члени Українського Католицького Осередку Релігійного Навчання (УКОРН) з'їхалися до Морріставну, Н.Дж., від 14-го до 17-го лютого ц.р., на наради Конференції Східньо-Католицьких Епархіяльних Директорів Катехизації.

Під час згаданих чотириденних зборів відбулися й важливі сходини УКОРН. Присутніми були епархіяльні директори трьох Українських Епархій ЗСА та директор Торонтонського Бюра релігійного навчання: о. шамб. Р. Данильчук, Сестра Єроніма Роман, Сестра Анізія, СПМ, о. А.Чировський, о. Т.Лозинський.

Після відкриття сходин молитвою приступлено до проблеми дальшого розвитку об'єднаної катехитичної праці в обставинах далекого віддалення й обмежених бюджетів. Члени УКОРН відновили свою постанову скликати на збори повне членство осередку (всіх вісьмох епархіяльних директорів північно-американського континенту) принаймен-ше раз у рік.

Хоч така настанова вимагатиме великих видатків на подорожі, треба підкреслити абсолютну конечність об'єднаної дії у ділянці релігійного навчання. Задивляючись за приклад Закарпатських (Русинських) Епархій в ЗСА, де епархіяльні бюра релігійного навчання оперують бюджетами й до 50,000 дол. річно, члени УКОРН певні, що українські Владики також знайдуть потрібні фонди, щоб уможливити дальший розвиток катехизації.

Друга точка нарад—це орган осередку. На протязі року виходив „Учительський Вісник", який з останнім числом перестане появлятися як окреме видання, а перейде на формат катехичної сторінки в часописах „Шлях", „Америка", „Поступ", „Наша Мета" та „Нова Зоря".

З Чикаґо повідомляли про підготовку однотижневої програми „Джерела українського християнства" (ДУХ), яку організує о. Петро Ґаладза на літо цього року. Звітовано теж про дальшу працю над перекладом підручника четвертої кляси серії „З Нами Бог", що її продовжує о. Михайло Кузьма.

Члени УКОРН одержали примірники трьох дитячих книжечок до розмальовання, зладжені осередком минулого року, які недавно появились друком.

УКОРН вислав телеграму з побажаннями Блаженнішому Патріярхові Йосифові з нагоди його 90-их уродин. Саме за прикладом життєвих зусиль Блаженнішого Патріярха Йосифа над об'єднанням праці всіх наших епархій УКОРН старається об'єднати катехитичну діяльність. А участь осередку та окремих директорів у нарадах та загально в праці Східньо-Католицької Конференції Епархіяльних Директорів також вказує на оптимістичне майбутнє братніх Східних Церков, яке, можна надіятися, характеризуватиме тісна співпраця у повній взаємопошані до принципу помісности церков.

Крім українських членів, до цієї конференції належать також директори релігійного навчання з епархій Закарпатських, Мелхітської, Маронітської, а в скорому часі передбачається включення представників новостворених екзархатів Вірменської та Халдейської церков.

Н.Н.

Е. Меґваєра підтримують члени Кокусу

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Енді Меґваєр, колишній демократичний конґресмен з повіту Берґен, дістав підтримку у його намірі стати сенатором у виборах до Сенату, які відбудуться цього року, від Східньоевропейського Демократичного Провідницького кокусу в стейті Ню Джерзі, що його тепер очолює українець д-р Богдан Витвицький.

Енді Меґваєр

На пресовій конференції, що її мав кандидат Енді Меґваєр у стейтовому капітолі в Трентоні, Н.Дж., у вівторок, 2-го березня, для проголошення його кандидатури, були присутні члени Кокусу, які висловили підтримку для нього. До Східньоевропейського кокусу входять представники поляків, мадярів, українців, карпатських русинів та інших східньоевропейських етнічних груп. Крім д-ра Б. Витвицького були ще присутні віцепрезиденти Кокусу д-р Авґуст Мольнар, Генрі Валентовіч і Джан Ґоч.

У декларації Кокусу в справі підтримки кандидатури Е.Меґваєра сказано, що він сильно притримується принципів оборони людських прав; виявляє дійсне зацікавлення польською проблемою, уважаючи, що ЗСА повинні мати більш виразну політику підтримки такого руху, як рух „Солідарности"; і що він має особливе зацікавлення економічним розвитком і господарською відновою в стейті і країні, щоб можна було легше конкурувати американцям на міжнародних ринках збуту тощо.

Виступаючи перед представниками преси, Е. Меґваєр, як і слід сподіватися від представника Демократичної партії, критикував політику президента Реґена за його млявість у питаннях оборони людських прав і особливо за зняття ембарґо на продаж пшениці до Совєтського Союзу, вбачаючи тут суперечність: з одного боку накладаються обмеження торгівлі на малу Польщу, а підтримується американським збіжжям порушника ладу в світі — СССР. Говорив він про інші міжнародні справи також. Цей кандидат висловився за більш енерґійним поборюванням злочинности в стейті, за поліпшення економічної ситуації тощо.

Про сам Східньоевропейський Кокус відомо, що це організаційне об'єднання постало понад рік тому, коли громадяни стейту Ню Джерзі політично демократичної афіліяції вирішили більш активно працювати у царині стейтової і крайової політики. До Кокусу увійшли представники етнічних груп східньоевропейського походження і вони вже осягли чимало, зацікавлюючи виборців процесом виборчих кампаній та вказуючи на кандидатів, прихильних до інтересів американців із Східньої Европи. Це не означає, що кокус „постачає виборців бльоком" для кандидата, якого він підтримує, — зазначено в декларації Кокусу, але радить, мобілізує, просуває цих кандидатів вперед та допомагає їм у виборах.

Без революції...

(*Продовження зі стор. 2*)

землевласники, які підлягали реформі у другій фазі, творять хребетний стовп майбутньої міцної середньої верстви Сальвадору, тому й не допустили до їхнього ослаблення. Тій фазі підлягали 1,700 фарм, які продукують 50 відсотків цукру, 60 відсотків бавовни, 88 відсотків кави, тобто три найголовніші експортові товари Сальвадору.

Третя фаза аґрарної реформи дістали назву „земля працюючих на ній". Закон цієї фази дозволяв і постулював викуп безземельними селянами 17 акрів управної землі, на якій вони перед тим працювали в характері найманих робітників. Ця третя фаза пройшла або проходить і далі з успіхом.

Разом — півмільйона селян скористали з обидвох фаз , першої і третьої. А це приблизно половина всіх безземельних селян. Отже половина безземельних і надалі залишилася без землі. А індустрії у Сальвадорі немає й немає для них варстатів праці, хіба тільки „за третій" чи „четвертий сніп", а навіть може ще й гірше, що вважалося дотепер вельми кривдячим. Отже аґрарна реформа, як частина сальвадорської революції, застрягла в половині дороги.

Історичний досвід учить, що історичні процеси не даються загамувати чи всередині дороги припинити. Тим більше не вдасться це тепер в Сальвадорі. Боротьба там прибирає щораз гостріші форми, сили лівих партизанів не легко зломити, бо їх підтримує частина населення. А в додатку до того в Сальвадорі не йдеться тільки про перемогу над партизанами, але також про усунення підґрунтя, на якому виросла боротьба лівих течій на чолі з комуністами та їхніми партизанами. Крім цього йдеться про те, щоб створити взір, який потягнув би за собою населення, а зокрема селян і інші елементи суспільств середньо- і південноамериканських країн, де умови подібні до сальвадорських. І тому докінцевого переведення реформи уникнути не буде можна. Революції не зупиняються в півдороги, а якщо так, то вони програють.

Але революція — це не лише докорінні, радикальні зміни „продукційних відносин", як кажуть клясики марксизму і наші його попутники, які не всилі відірватися від концепцій і фразеології XIX століття. Революція — це в першу чергу докорінні й радикальні зміни в людських відносинах, в національно-політичному житті, в суспільних функціях і ролі. І перед тим стоїть Сальвадор, стоять інші країни Середньої і Південної Америки. А революції в людських відносинах можна добитися тільки тоді, якщо людей допустити й притягнути до виконування функцій у суспільному і державно-політичному житті країни. Найкраще цього добитися створенням масових національно-політичних рухів, які, репрезентуючи інтереси й прагнення населення, творили б з них організовані суспільно-політичні сили, які не тільки платять податки й виконують доручені або силою накинені завдання, але які впливають, мають слово у їхньому формулюванні, сприймають або відкидають проєкти й пропозиції і тоді — в них є почуття, що вони справді співвідповідальна частина. Щойно тоді вони готові постояти за свою державу і за свій лад до останнього віддиху і всяким коштом, бо це справді їхнє.

„Скрізь був..."

(*Продовження зі стор. 2*)

пропаґандивна; вулиці здибав ще старі передвоєнні: червонавий камінь з вибоями мабуть ще німецьких танків, а вулиця Городецька — в порохах... Доляр вартий 77 копійки, їдження мізерне дешеве, хліб чорний комісняк та й молоко пісне, бо казали, була пошесть на худобу — то попалили...

На село не можна їхати, бо туристові заборонено, так що рідні з пашпортами приїздили до Інтуриста! Косцьол був заповнений рано і вечір на двох Службах Божих нашими людьми, хоч по-польськи співають; повно причасть! Ось то віра! Київ сильно притягає, так що бачиш церкви в музеях, і одинока церква — собор св. Володимира, чинна. Тут повнісінько людей православних. І бачив молоді пари до шлюбу там же.

Щиро дякує пані К., яка мабуть вам платить за мене (мою газету), бо взяла мою рясу до музею, яку з Сиберії Кир Йосифові я позичив!

Дж. Л.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи", англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 15.

М.Кущ, Фінікс	35,00
А.Юнко, Мелфорт	17,00
О.Ковалишин, Дірборн	14,00
Н.Бойчук, Палатін	12,00
П.Бородайчук, Монтреаль	12,00
М.Бреньо, Сейлем	12,00
Р.Доляк, Лонґ Айленд Ситі	12,00
З.Дячук, Бунтон	12,00
Р.Жук, Аутремонт	12,00
Л.Ткачук, Форт Ірі	12,00
І.Федчун, Айслінґтон	12,00
А.Бачинська Монтреаль	10,00
о. В.Грабець, Аллентавн	10,00
В.М.Курилко-Олдс, Фентон	10,00
І.Палій, Йонкерс	10,00
С.Сивик, Равнд Лейк	10,00
П.Вацек, Макоти	8,40
В.Мерещак, Ведерсфілд	8,00
В.Кендус, Бруклин	7,00
Л.Ломиш, Данкирк	7,00
Р.Осташевський, Едмонтон	7,00
Й.Кузик, Гартфорд	6,00
Т.Степанюк, Дітройт	6,00
О.Ленська, Ню Йорк	5,20
І.Благітка, Ляшін	5,00
Т.Войтів, Едмонтон	5,00
В.Вронський, Ґрінловн	5,00
В.Кляйнер, Форт Вейн	5,00
М.Пізнак, Ню Йорк	5,00
М.Чучман, Торонто	5,00
Г.Шкурко, Клівленд	5,00
О.Биця, Ст. Кетрінс	4,00
Л.Крохмалюк, Торонто	4,00
М.Романко, Торонто	4,00
Ю.Яремчук, Істон	4,00
М.Зінко, Парма	3,40
Д-р В.Білецький, Толмедж	3,00
С.Волянський, Редінґ	3,00
М.Грабовський, Айслінґтон	3,00
В.Дозорський, Ірі	3,00
О.Загайкевич, Бедфорд	3,00
М.Карпяк, Філядельфія	3,00
І.Назар, Голливуд	3,00
М.П.Новак, Лос Анджелес	3,00
С.Сахно, Лейк	3,00
Й.Сербин, Торонто	3,00
П.Фурчак, Овк Парк	3,00
О.Тарнавський, Торонто	2,50
Г.Харамбура, Рочестер	2,20
А.Цвях, Асторія	2,20
М.Бабій, Воррен	2,00
М.Боднарук, Воррен	2,00
І.Гончак, Йонкерс	2,00
Д-р І. Гребеняк, Лодонвілл	2,00
Я.Гура, Бріджпорт	2,00
Д.Галонзка, Росліндейл	2,00
О.Даниш, Сіятл	2,00
Р.Дашко, Чикаґо	2,00
П.Дяків, Ст. Кетрінс	2,00
М.Закорчемний, Еддистон	2,00
о. А.Зарик, Міннеаполіс	2,00
М.Ільків, Бруклин	2,00
С.Я.Кальба, Дон Міллс	
А.Каніщак, Пікскіл	2,00
С.Капелян, Дітройт	2,00
М.Кострицький, Філядельфія	2,00
Н.Кравців, Гартфорд	2,00
Г.Креховець, Ст. Луїс	2,00
Г.Креховець, Ст.Луїс	2,00
М.Крумшин, Йонкерс	2,00
М.Кузів, Гаддонфілд	2,00
В.Кулинич, Ню Йорк	2,00
Е.Кульчицький, Гемтремк	2,00
Ф.Липецький, Дітройт	2,00
П.Лішак, Янґставн	2,00
М.Мандибур, Со.Гемстед	2,00
о. Л.Мудрий, Озон Парк	2,00
І.Мулькевич, Торонто	2,00
М.Муха, Вестон	2,00
Н.Н. Відд. 453	2,00
В.Пакуляк, Міннеаполіс	2,00
А.Перок, Бетлегем	2,00
А.Підвербецький, Скенектеди	2,00
Г.Святківський, Словн	2,00
Д-р Н.Скаб, Ганнон	2,00
А.Смук, Віллимонті	2,00
Б.Таскі, Дітройт	2,00
Я.Тетюх, Бруклин	2,00
о. І.Тилявський, Парма	2,00
Т.Тилявський, Рочестер	2,00
М.Тимчишин, Чикаґо	2,00
Г.Томачук, Тотова	2,00
Ю.Укарма, Норвич	2,00
Б.Федак, Торонто	2,00
А.Чопек, Лос Аламос	2,00
І.Шелестинський, Кіркленд Лейк	2,00
Д-р Л.Штайнберґ, Парма	2,00
А.Білинська, Чикаґо	1,00
Е.Прядка, Менвілл	1,00
І.Ротко, Коговс	1,00

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 18-го КВІТНЯ 1982 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Рд. у Рочестері. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.